

Szocio- lingvisztikai alapismeretek

2. Az ember társas tulajdonságai és a nyelv

→ társadalmi ≠ társas

Az ember társas tulajdonságai

humán *viselkedési komplex:*

2. Az ember társas tulajdonságai...

Vízimajom-elmélet

1. Ritka szőrzet
2. Két lábon járás
3. Izzadságmirigyek és zsírpárnák
4. Szabályozható légzés
5. Úszóhártya az ujjak között
6. Lefelé néző orrnyílás, mozgatható orrcimpa
7. Szívverésünk lelassul a víz alatt
8. Merülési reflex
9. Tudunk úszni, élvezzük a vizet
10. Izzadságunk és könnyünk sós ízű
11. Tápanyagok

2. Az ember társas tulajdonságai...

A humán viselkedési komplex

1. A csoportérettel kapcsolatos szociális tulajdonságok:

Individuális csoportok

Csoportlojalitás

Szociális vonzódás: kontaktustartás, dependencia

Csökkentett, szabályozott belső agresszió

Csoportgyűlölet különböző csoportok között

Táplálékmegosztás

Komplementer kooperáció

A szexualitás multifunkcionalitása

Szülői gondoskodás

2. Az ember társas tulajdonságai...

A humán viselkedési komplex

2. A csoportélet szinkronizációját szolgáló viselkedési mechanizmusok:

Empátia: érzelmi szinkronizáció

Hipnózis: vezérelt szinkronizáció

Ritmus, ének, zene, tánc: érzelmi és viselkedési szinkronizáció

Imitáció: spontán viselkedésszinkronizáció

Nevelés, tanítás, fegyelmezés

Szabálykövetés

Rítusok használata

2. Az ember társas tulajdonságai...

A humán viselkedési komplex

3. Konstruktív képességek:

Absztrakció: másod- és harmadlagos reprezentációk használata

Eszközhasználat és -készítés

Mimika és mimézis

Nyelvhasználat

Hiedelemrendszerek

2. Az ember társas tulajdonságai...

A humán viselkedési komplex létrejöttének
oka *és* következménye:

Csoportból közösség

egy új szelekciós szint az evolúcióban

Csoportból **Közösség**

Kiindulás: nyitott, laza csoportszerkezet

Állandó intenzív versengés az erőforrásokért

Életmódváltás: vadászat, együttműködés, táborozás

A szexualitás hármaskörű funkciója

Párkapcsolat kifejlődése: A hímek genetikai érdeke?

A hímek agressziója?

Kiegészít együttműködés, feladatmegosztás

Hosszabb nevelési idő, reverzibilis anya-gyermek kapcsolat

Kommunikáció: mímelés, beszélt nyelv

Szabálydominancia

Eredmény: zárt csoport: KÖZÖSSÉG
(monogámia, csökkent belső agresszió,
szabálydominancia, együttműködés,
kommunikációs kényszer)

A versengés korlátozott a csoporton belül

*A közösség tagja képes egyéni érdekeit
a csoportérdek mögé helyezni*

Csányi Vilmos diája

Emberi csoportformáló és összetartó
mechanizmusok:

Közös hiedelmek:

napi tevékenységek, vallások, értékek,
kultúra, politika, tudomány

Közös akciók:

szertartások, rítusok, eljárások, szokások

Közös szociális konstrukciók:

identitás, közösség, szabályok, **nyelv**,
tárgyformálás

Hűség

Kölcsönhatás-integráció

Közösségek

Az emberi közösség

Közös akciók
Közös hiedelmek
Közös konstrukciók
Hűség

Rendszerszervező képesség

Hűség
Transzformáció

Durkheim

*A szoros csoportstruktúra, a szinkronizációs készség,
a konstrukciós aktivitás, zárt visszacsatolási hurkot hoz létre.
A csoport önmagát konstruálja!*

*Párkapcsolat, család, barátság,
vallás, egyéb csoportok*

A csoport mint szuperorganizmus

kultúra

2. Az ember társas tulajdonságai...

- Csányi Vilmos 2000. *Az emberi természet.* (*Humánétológia*). Budapest.

2. Az ember társas tulajdonságai...

- Csányi Vilmos: *Az emberi természet biológiai gyökerei*. 2003. 12. 08. (Mindentudás Egyeteme III. szemeszter).
- Csányi Vilmos: *Az emberi kommunikáció evolúciója*. 2014. 03. 24. (Nyelvkeletkezés és evolúció. A Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport 2014. évi tavaszi előadás-sorozata).

